

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра загальної, дитячої та військової хірургії з курсом урології та офтальмології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ
ПРАКТИКИ «ОСНОВНІ ОBOB'ЯЗКИ ТА ПРОФЕСІЙНІ ДІЇ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ
ХІРУРГІЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року) та освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності І 2 «Медицина» галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 26 червня 2025 року).

Розробники: Розробники: д.мед.н., проф. Каштальян М.А.; д.мед.н., проф. Вансович В.Є.; к.м.н. доц. Давидов Д.М.; к.м.н., доц. Ціповяз С.В.; к.м.н., доц. Квасневський Є.А.; к.м.н., доц. Квасневський О.А.; к.м.н., доц. Ільїна-Стогнієнко В.Ю.; д.ф., ас. Ромак О.І.; ас. Білаш О.В.; ас. Вітюк М.С.

Програму обговорено на засіданні кафедри загальної, дитячої та військової хірургії з курсом урології та офтальмології

Протокол № 1 від 26.08.2025р.

Завідувач кафедри Михайло КАШТАЛЬЯН

Погоджено із гарантом ОПП Валерія МАРІЧЕРЕДА

Програму ухвалено на засіданні предметної циклової комісії з хірургічних дисциплін ОНМедУ

Протокол № 1 від 28.08.2025р.

Голова предметної циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін Василь МИЩЕНКО

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Загальна кількість: Кредитів: 2,0 Годин: 60	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» Рівень вищої освіти другий (магістерський) «Сестринська справа»	Денна форма навчання
		Обов'язкова освітня компонента
		Рік підготовки: 3
		Семестри V
		Лекції (0 год.)
		Семінарські (0 год.)
		Практичні (30 год.)
		Лабораторні (0 год.)
		Самостійна робота (30 год.)
		у т.ч. індивідуальні завдання
Форма підсумкового контролю – КПП		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ, КОМПЕТЕНТНОСТІ, ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти практичних навичок, одержаних при вивченні основних клінічних та теоретичних дисциплін та їх подальшого поглиблення й удосконалення під час роботи в лікувально-профілактичних закладах, а також ознайомлення з роботою медичного персоналу всіх ланок в умовах майбутньої діяльності на базах лікувально-профілактичних закладів.

Завдання:

1. Удосконалення вмінь та навичок в роботі медичних працівників всіх ланок в медичних закладах хірургічного профілю.

Процес проходження практики спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати типові та складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

Загальних (ЗК):

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Здатність до міжособистої взаємодії.

ЗК10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК13. Усвідомлення різних можливостей та гендерних проблем.

ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК16. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальних (СК):

СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

СК5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.

- СК7. Здатність до діагностування невідкладних станів.
- СК8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
- СК9. Здатність до проведення санітарно-евакуаційних заходів.
- СК10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
- СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання.
- СК13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
- СК14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.
- СК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
- СК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтом, лабораторними тваринами.
- СК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- ПРН24. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

У результаті проходження практики здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- Основи організації хірургічної допомоги населенню України.
- Основні функціональні обов'язки медичних працівників всіх ланок.
- Структуру та функції хірургічного стаціонару.
- Структуру та функції поліклініки.
- Морально-деонтологічні принципи медичного працівника та принципи фахової субординації
- Правила заповнення медичної документації в різних підрозділах медичних закладів.
- Принципи діагностування, лікування, реабілітації і профілактики захворювань в галузі хірургії.
- Надання екстреної допомоги при невідкладних станах.
- Організацію проведення лікувально-евакуаційних заходів.

Вміти:

- Володіти навичками комунікації та клінічного обстеження пацієнта. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя.
- Діагностувати невідкладні стани (перелік 3).
- Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах (перелік 3).
- Виконувати медичні маніпуляції (за переліком 5).
- Вести медичну документацію.
- Дотримуватись вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
- Планувати та проводити санітарно-гігієнічні та профілактичні заходи.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Тема 1. Санітарно-гігієнічний режим у хірургічному відділенні. Поняття про асептику та антисептику. Профілактика розповсюдження інфекції у хірургічному стаціонарі. Прибирання та дезінфекція медичних приміщень та приладів. Передстерилізаційна обробка та стерилізація хірургічного інструментарію, білизни, шовного матеріалу. Методи обробки рук медичного персоналу.

- Тема 2.** Хірургічна операція. Поняття про хірургічну операцію. Будова операційного блоку. Передопераційний період: мета, завдання, етапи. Особливості проведення спеціальної та безпосередньої підготовки хворого до операції.
- Тема 3.** Основні види знеболення у хірургічних хворих. Види анестезії, ознайомлення з методикою та технікою виконання інфільтраційної та провідникової анестезії. Перидуральна анестезія: ознайомлення з технікою та послідовністю виконання. Методи профілактики та лікування при проведенні різних методів місцевої анестезії. Ознайомлення з технічними засобами для виконання інгаляційного наркозу. Методика проведення ендотрахеального наркозу. Знеболення у післяопераційному періоді. Використання наркотичних та ненаркотичних анальгетиків. Поняття про мультимодальну анальгезію. Дії медичної сестри по забезпеченню виконання різних видів анестезії та наркозу.
- Тема 4.** Реанімаційні заходи у хірургічних хворих. Шок, колапс, непритомність- перша медична допомога. Термінальні стани: переагонія, агонія, клінічна смерть. Ознаки біологічної смерті. Базові реанімаційні заходи. Алгоритм САВ.
- Тема 5.** Кровотеча та крововтрата. Кровотеча: визначення, види кровотеч за даними обстежень. Методи визначення крововтрати. Методи тимчасової зупинки кровотечі: пальцеве притискання; методика та техніка накладання давлучої пов'язки, закрутки, джгута. Методи остаточної зупинки кровотечі: механічні, фізичні, біологічні. Особливості застосування різних методів зупинки кровотечі.
- Тема 6.** Переливання крові та кровозамінників. Поняття про групи крові та резус-належність. Методи визначення групи крові та резус-фактора. Загальні правила переливання крові. Необхідний перелік досліджень, який слід провести перед переливанням крові. Метод визначення групової, індивідуальної та біологічної сумісності крові донора і реципієнта. Визначення макроскопічних якостей донорської крові. Методика виконання гемотрансфузії, здійснення спостереження за хворим під час гемотрансфузії. Профілактика ускладнень при гемотрансфузії.
- Тема 7.** Чисті та гнійні рани. Види ран. Надання першої допомоги постраждалим з різаними та забитими ранами. Первинна хірургічна обробка рани. Види первинного шву в залежності від типу і локалізації рани. Вторинна хірургічна обробка рани. Види вторинних швів. Техніки виконання перев'язки хворому з чистою (операційною) та інфікованою ранами.
- Тема 8.** Закриті пошкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Поняття про ушкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Заходи першої медичної допомоги постраждалим із закритими пошкодженнями. Правила транспортування постраждалих із пошкодженнями м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Профілактичні заходи щодо попередження розвитку травматичного шоку, пневмотораксу, внутрішньої кровотечі.
- Тема 9.** Переломи та вивихи. Ознаки переломів кісток та надання першої допомоги при переломах. Застосування засобів транспортної іммобілізації. Ознаки вивихів, перша допомога хворим із різноманітними вивихами. Накладання пов'язок на голову, тулуб, кінцівки.
- Тема 10.** Опіки та відмороження. Методи визначення площі ураження і важкості стану пацієнта з опіками. Організація заходів по наданню першої допомоги постраждалому з опіками. Обов'язки медичної сестри, щодо забезпечення інфузійної терапії для пацієнта в стані опікового шоку. Перша допомога постраждалому з відмороженням. Обов'язки медичної сестри щодо забезпечення лікувальної програми постраждалому з відмороженням.
- Тема 11.** Гострі гнійні захворювання м'яких тканин та кисті. Поняття про гострі гнійні захворювання м'яких тканин, їх різновиди та основні клінічні ознаки. Дії медичної сестри при консервативному та оперативному лікуванні абсцесів, флегмони, фурункулів, карбункулів, гідраденіту, маститу, бешихи, лімфаденіту, лімфангоїту, парапроктиту. Основні клінічні прояви панарицію та флегмони кисті, обов'язки медичної сестри при проведенні діагностики і лікування панарицію та флегмони кисті.
- Тема 12.** Гостра специфічна хірургічна інфекція. Поняття про гостру специфічну інфекцію. Роль медичної сестри в лікувальних програмах при газовій анаеробній гангрені, правцеві, дифтерії рани, сибірці. Способи профілактики правця, дифтерії, сибірки, газової гангрені. Дії медичної сестри при проведенні детоксикації хворому на гостру хірургічну інфекцію.

4. СТРУКТУРА ПРАКТИКИ

Тема	Усього	Практичні заняття	СРЗ
<p>Тема 1. Санітарно-гігієнічний режим у хірургічному відділенні. Поняття про асептику та антисептику. Профілактика розповсюдження інфекції у хірургічному стаціонарі. Прибирання та дезінфекція медичних приміщень та приладів. Передстерилізаційна обробка та стерилізація хірургічного інструментарію, білизни, шовного матеріалу. Методи обробки рук медичного персоналу.</p>	4	2	2
<p>Тема 2. Хірургічна операція. Поняття про хірургічну операцію. Будова операційного блоку. Передопераційний період: мета, завдання, етапи. Особливості проведення спеціальної та безпосередньої підготовки хворого до операції.</p>	4	2	2
<p>Тема 3. Основні види знеболення у хірургічних хворих. Види анестезії, ознайомлення з методикою та технікою виконання інфільтраційної та провідникової анестезії. Перидуральна анестезія: ознайомлення з технікою та послідовністю виконання. Методи профілактики та лікування при проведенні різних методів місцевої анестезії. Ознайомлення з технічними засобами для виконання інгаляційного наркозу. Методика проведення ендотрахеального наркозу. Знеболення у пієлюопераційному періоді. Використання наркотичних та ненаркотичних анальгетиків. Поняття про мультимодальну анальгезію. Дії медичної сестри по забезпеченню виконання різних видів анестезії та наркозу.</p>	4	2	2
<p>Тема 4. Реанімаційні заходи у хірургічних хворих. Шок, колапс, непритомність- перша медична допомога. Термінальні стани: переагонія, агонія, клінічна смерть. Ознаки біологічної смерті. Базові реанімаційні заходи. Алгоритм САВ.</p>	6	4	2
<p>Тема 5. Кровотеча та крововтрата. Кровотеча: визначення, види кровотеч за даними обстежень. Методи визначення крововтрати. Методи тимчасової зупинки кровотечі: пальцеве притискання; методика та техніка накладання давлучої пов'язки, закрутки, джгута. Методи остаточної зупинки кровотечі: механічні, фізичні, біологічні. Особливості застосування різних методів зупинки кровотечі.</p>	4	2	2
<p>Тема 6. Переливання крові та кровозамінників. Поняття про групи крові та резус-належність. Методи визначення групи крові та резус-фактора. Загальні правила переливання крові. Необхідний перелік досліджень, який слід провести перед переливанням крові. Метод визначення групової, індивідуальної та біологічної сумісності крові</p>	6	4	2

донора і реципієнта. Визначення макроскопічних якостей донорської крові. Методика виконання гемотрансфузії, здійснення спостереження за хворим під час гемотрансфузії. Профілактика ускладнень при гемотрансфузії			
Тема 7. Чисті та гнійні рани. Види ран. Надання першої допомоги постраждалим з різаними та забитими ранами. Первинна хірургічна обробка рани. Види первинного шву в залежності від типу і локалізації рани. Вторинна хірургічна обробка рани. Види вторинних швів. Техніки виконання перев'язки хворому з чистою (операційною) та інфікованою ранами.	4	2	2
Тема 8. Закриті пошкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Поняття про ушкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Заходи першої медичної допомоги постраждалим із закритими пошкодженнями. Правила транспортування постраждалих із пошкодженнями м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Профілактичні заходи щодо попередження розвитку травматичного шоку, пневмотораксу, внутрішньої кровотечі.	5	2	3
Тема 9. Переломи та вивихи. Ознаки переломів кісток та надання першої допомоги при переломах. Застосування засобів транспортної іммобілізації. Ознаки вивихів, перша допомога хворим із різноманітними вивихами. Накладання пов'язок на голову, тулуб, кінцівки.	5	2	3
Тема 10. Опіки та відмороження. Методи визначення площі ураження і важкості стану пацієнта з опіками. Організація заходів по наданню першої допомоги постраждалому з опіками. Обов'язки медичної сестри, щодо забезпечення інфузійної терапії для пацієнта в стані опікового шоку. Перша допомога постраждалому з відмороженням. Обов'язки медичної сестри щодо забезпечення лікувальної програми постраждалому з відмороженням.	4	2	2
Тема 11. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин та кисті. Поняття про гострі гнійні захворювання м'яких тканин, їх різновиди та основні клінічні ознаки. Дії медичної сестри при консервативному та оперативному лікуванні абсцесів, флегмони, фурункулів, карбункулів, гідраденіту, маститу, бешихи, лімфаденіту, лімфангоїту, парапроктиту. Основні клінічні прояви панарицію та флегмони кисті, обов'язки медичної сестри при проведенні діагностики і лікування панарицію та флегмони кисті.	6	4	2
Тема 12. Гостра специфічна хірургічна інфекція. Поняття про гостру специфічну інфекцію. Роль медичної сестри в лікувальних програмах при газовій анаеробній гангрені, правцеві, дифтерії	4	2	2

рани, сибірці. Способи профілактики правця, дифтерії, сибірки, газової гангрені. Дії медичної сестри при проведенні детоксикації хворому на гостру хірургічну інфекцію.			
Підготовка до КІП	4	-	4
Усього годин	60	30	30

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ / СЕМІНАРСЬКИХ / ПРАКТИЧНИХ / ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Лекції не передбачені.

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин
1	Практичне заняття 1. Санітарно-гігієнічний режим у хірургічному відділенні. Поняття про асептику та антисептику. Профілактика розповсюдження інфекції у хірургічному стаціонарі. Прибирання та дезінфекція медичних приміщень та приладів. Передстерилізаційна обробка та стерилізація хірургічного інструментарію, білизни, шовного матеріалу. Методи обробки рук медичного персоналу.	2
2	Практичне заняття 2. Хірургічна операція. Поняття про хірургічну операцію. Будова операційного блоку. Передопераційний період: мета, завдання, етапи. Особливості проведення спеціальної та безпосередньої підготовки хворого до операції.	2
3	Практичне заняття 3. Основні види знеболення у хірургічних хворих. Види анестезії, ознайомлення з методикою та технікою виконання інфільтраційної та провідникової анестезії. Перидуральна анестезія: ознайомлення з технікою та послідовністю виконання. Методи профілактики та лікування при проведенні різних методів місцевої анестезії. Ознайомлення з технічними засобами для виконання інгаляційного наркозу. Методика проведення ендотрахеального наркозу. Знеболення у післяопераційному періоді. Використання наркотичних та ненаркотичних анальгетиків. Поняття про мультимодальну анальгезію. Дії медичної сестри по забезпеченню виконання різних видів анестезії та наркозу.	2
4	Практичні заняття 4-5. Реанімаційні заходи у хірургічних хворих. Шок, колапс, непритомність- перша медична допомога. Термінальні стани: переагонія, агонія, клінічна смерть. Ознаки біологічної смерті. Базові реанімаційні заходи. Алгоритм САВ.	4
5	Практичне заняття 6. Кровотеча та крововтрата. Кровотеча: визначення, види кровотеч за даними обстежень. Методи визначення крововтрати. Методи тимчасової зупинки кровотечі: пальцеве притискання; методика та техніка накладання давлочої пов'язки, закрутки, джгута. Методи остаточної зупинки кровотечі: механічні, фізичні, біологічні. Особливості застосування різних методів зупинки кровотечі.	2
6	Практичні заняття 7-8. Переливання крові та кровозамінників. Поняття про групи крові та резус-належність. Методи визначення групи крові та резус-фактора. Загальні правила переливання крові. Необхідний перелік	4

	досліджень, який слід провести перед переливанням крові. Метод визначення групової, індивідуальної та біологічної сумісності крові донора і реципієнта. Визначення макроскопічних якостей донорської крові. Методика виконання гемотрансфузії, здійснення спостереження за хворим під час гемотрансфузії. Профілактика ускладнень при гемотрансфузії.	
7	Практичне заняття 9. Чисті та гнійні рани. Види ран. Надання першої допомоги постраждалим з різаними та забитими ранами. Первинна хірургічна обробка рани. Види первинного шву в залежності від типу і локалізації рани. Вторинна хірургічна обробка рани. Види вторинних швів. Техніки виконання перев'язки хворому з чистою (операційною) та інфікованою ранами.	2
8	Практичне заняття 10. Закриті пошкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Поняття про ушкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Заходи першої медичної допомоги постраждалим із закритими пошкодженнями. Правила транспортування постраждалих із пошкодженнями м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Профілактичні заходи щодо попередження розвитку травматичного шоку, пневмотораксу, внутрішньої кровотечі.	2
9	Практичне заняття 11. Переломи та вивихи. Ознаки переломів кісток та надання першої допомоги при переломах. Застосування засобів транспортної іммобілізації. Ознаки вивихів, перша допомога хворим із різноманітними вивихами. Накладання пов'язок на голову, тулуб, кінцівки.	2
10	Практичне заняття 12. Опіки та відмороження. Методи визначення площі ураження і важкості стану пацієнта з опіками. Організація заходів по наданню першої допомоги постраждалому з опіками. Обов'язки медичної сестри, щодо забезпечення інфузійної терапії для пацієнта в стані опікового шоку. Перша допомога постраждалому з відмороженням. Обов'язки медичної сестри щодо забезпечення лікувальної програми постраждалому з відмороженням.	2
11	Практичні заняття 13-14. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин та кисті. Поняття про гострі гнійні захворювання м'яких тканин, їх різновиди та основні клінічні ознаки. Дії медичної сестри при консервативному та оперативному лікуванні абсцесів, флегмони, фурункулів, карбункулів, гідраденіту, маститу, бешихи, лімфаденіту, лімфангоїту, парапроктиту. Основні клінічні прояви панарицію та флегмони кисті, обов'язки медичної сестри при проведенні діагностики і лікування панарицію та флегмони кисті.	4
12	Практичне заняття 15. Гостра специфічна хірургічна інфекція. Поняття про гостру специфічну інфекцію. Роль медичної сестри в лікувальних програмах при газовій анаеробній гангрені, правцеві, дифтерії рани, сибірці. Способи профілактики правця, дифтерії, сибірки, газової гангрені. Дії медичної сестри при проведенні детоксикації хворому на гостру хірургічну інфекцію.	2
	Усього годин	30

6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

№	Назва теми / види завдань	К-ть годин
1	Підготовка до практичного заняття 1. Санітарно-гігієнічний режим у хірургічному відділенні. Поняття про асептику та антисептику. Профілактика розповсюдження інфекції у хірургічному стаціонарі. Прибирання та дезінфекція медичних приміщень та приладів. Передстерилізаційна обробка та стерилізація хірургічного інструментарію, білизни, шовного матеріалу. Методи обробки рук медичного персоналу.	2

2	Підготовка до практичного заняття 2. Хірургічна операція. Поняття про хірургічну операцію. Будова операційного блоку. Передопераційний період: мета, завдання, етапи. Особливості проведення спеціальної та безпосередньої підготовки хворого до операції.	2
3	Підготовка до практичного заняття 3. Основні види знеболення у хірургічних хворих. Види анестезії, ознайомлення з методикою та технікою виконання інфільтраційної та провідникової анестезії. Перидуральна анестезія: ознайомлення з технікою та послідовністю виконання. Методи профілактики та лікування при проведенні різних методів місцевої анестезії. Ознайомлення з технічними засобами для виконання інгаляційного наркозу. Методика проведення ендотрахеального наркозу. Знеболення у післяопераційному періоді. Використання наркотичних та ненаркотичних анальгетиків. Поняття про мультимодальну анальгезію. Дії медичної сестри по забезпеченню виконання різних видів анестезії та наркозу.	2
4	Підготовка до практичних занять 4-5. Реанімаційні заходи у хірургічних хворих. Шок, колапс, непритомність- перша медична допомога. Термінальні стани: переагонія, агонія, клінічна смерть. Ознаки біологічної смерті. Базові реанімаційні заходи. Алгоритм САВ.	2
5	Підготовка до практичного заняття 6. Кровотеча та крововтрата. Кровотеча: визначення, види кровотеч за даними обстежень. Методи визначення крововтрати. Методи тимчасової зупинки кровотечі: пальцеве притискання; методика та техніка накладання давлучої пов'язки, закрутки, джгута. Методи остаточної зупинки кровотечі: механічні, фізичні, біологічні. Особливості застосування різних методів зупинки кровотечі.	2
6	Підготовка до практичних занять 7-8. Переливання крові та кровозамінників. Поняття про групи крові та резус-належність. Методи визначення групи крові та резус-фактора. Загальні правила переливання крові. Необхідний перелік досліджень, який слід провести перед переливанням крові. Метод визначення групової, індивідуальної та біологічної сумісності крові донора і реципієнта. Визначення макроскопічних якостей донорської крові. Методика виконання гемотрансфузії, здійснення спостереження за хворим під час гемотрансфузії. Профілактика ускладнень при гемотрансфузії.	2
7	Практичне заняття 9. Чисті та гнійні рани. Види ран. Надання першої допомоги постраждалим з різаними та забитими ранами. Первинна хірургічна обробка рани. Види первинного шву в залежності від типу і локалізації рани. Вторинна хірургічна обробка рани. Види вторинних швів. Техніки виконання перев'язки хворому з чистою (операційною) та інфікованою ранами.	2
8	Підготовка до практичного заняття 10. Закриті пошкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Поняття про ушкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Заходи першої медичної допомоги постраждалим із закритими пошкодженнями. Правила транспортування постраждалих із пошкодженнями м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Профілактичні заходи щодо попередження розвитку травматичного шоку, пневмотораксу, внутрішньої кровотечі.	3
9	Підготовка до практичного заняття 11. Переломи та вивихи. Ознаки переломів кісток та надання першої допомоги при переломах. Застосування засобів транспортної іммобілізації. Ознаки вивихів, перша допомога хворим із різноманітними вивихами. Накладання пов'язок на голову, тулуб, кінцівки.	3
10	Підготовка до практичного заняття 12. Опіки та відмороження. Методи визначення площі ураження і важкості стану пацієнта з опіками. Організація заходів по наданню першої допомоги постраждалому з опіками. Обов'язки медичної сестри, щодо забезпечення інфузійної терапії для пацієнта в стані опікового шоку. Перша допомога постраждалому з відмороженням. Обов'язки медичної сестри щодо забезпечення лікувальної програми постраждалому з	2

	відмороженням.	
11	Підготовка до практичних занять 13-14. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин та кисті. Поняття про гострі гнійні захворювання м'яких тканин, їх різновиди та основні клінічні ознаки. Дії медичної сестри при консервативному та оперативному лікуванні абсцесів, флегмони, фурункулів, карбункулів, гідраденіту, маститу, бешихи, лімфаденіту, лімфангоїту, парапроктиту. Основні клінічні прояви панарицію та флегмони кисті, обов'язки медичної сестри при проведенні діагностики і лікування панарицію та флегмони кисті.	2
12	Підготовка до практичного заняття 15. Гостра специфічна хірургічна інфекція. Поняття про гостру специфічну інфекцію. Роль медичної сестри в лікувальних програмах при газовій анаеробній гангрені, правцеві, дифтерії рани, сибіріці. Способи профілактики правця, дифтерії, сибірки, газової гангрені. Дії медичної сестри при проведенні детоксикації хворому на гостру хірургічну інфекцію.	2
13	Підготовка до КПП	4
	Усього годин	30

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Практичні заняття: бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнтів, відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, безпосередня робота з пацієнтом.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, оформлення звітних документів і щоденника практики.

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ (У Т.Ч. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ)

Поточний контроль: опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: КПП.

Оцінювання поточної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
 - оцінювання: максимально – 5, мінімально – 3, незадовільно – 2
- Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - оцінювання: максимально – 5, мінімально – 3, незадовільно – 2
- Оцінювання роботи із пацієнтами з теми заняття:
 - методи: комунікативні навички спілкування з пацієнтом та його близькими; правильність призначення та оцінки лабораторних та інструментальних досліджень; дотримання алгоритму проведення диференціального діагнозу; обґрунтування клінічного діагнозу; складання плану лікування
 - оцінювання: максимально – 5, мінімально – 3, незадовільно – 2

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички. Відмінно інтерпретує данні клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички. Добре інтерпретує данні клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під та інтерпретує данні клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички.

Здобувач допускається до КПП за умови виконання вимог наскрізної робочої програми практики та в разі, якщо за поточну діяльність він отримав не менше 3,00 балів.

Оцінювання результатів практики здобувачів під час підсумкового контролю – комплексного практичного іспиту(КПП).

Методика проведення підсумкового контролю у формі КПП є уніфікованою та передбачає використання стандартизованих форм. Кількість практичних навичок, які виносяться на КПП, відповідає кількості профілів виробничої практики на відповідному курсі за відповідною ОПП .

Оцінювання здобувача проводиться за чек-листом. Під час КПП, здобувач отримує білет, а екзаменатори використовують чек - лист до відповідного білету з еталонними відповідями та визначають, які обов'язкові складові відповіді було виконано або не виконано здобувачем.

Кожному пункту алгоритму, залежно від складності, присвоюється певна кількість балів. Питома вага (кількість балів) кожного пункту може бути різною - залежно від кількості пунктів та складності виконання конкретного пункту. Деякі сценарії можуть мати критичні точки, при невиконанні яких завдання вважається невиконаним. При формуванні пунктів чек-листу повинні бути виключені двоякість розуміння.

При виконанні здобувачем певних дій, він може отримати "мінус бали", а саме:

№	Критерій оцінювання	Бал
1.	Нерегламентована дія або спроба спілкування з екзаменатором, не передбачена завданням	- 5
2.	Друга нерегламентована дія або спроба спілкування з екзаменатором, не передбачена завданням	- 5
3.	Третя нерегламентована дія або спроба спілкування з екзаменатором, не передбачена завданням	-5
4.	Четверта нерегламентована дія або спроба спілкування з екзаменатором, не передбачена завданням	- 5
5.	Більше 4-х нерегламентованих дій	- 20
6.	Небезпечна дія (яка неминуче приведе до погіршення стану пацієнта)	- 20
7.	Неприпустима поведінка	- 20

Максимальна оцінка за виконання завдання на одній станції становить 100 балів. КПП вважається складеним, якщо здобувач набрав не менше 60% від максимальної кількості балів на кожній станції.

Загальна оцінка за КПП складається як середньо арифметична всіх отриманих оцінок за всі профілі КПП проводиться в Навчально-виробничому комплексі інноваційних технологій навчання, інформатизації та внутрішнього моніторингу якості освіти Університету в період екзаменаційних сесій наприкінці семестру (осіннього та весняного) згідно з розкладом.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Робочі програми практики
- Силабуси
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Сценарії рольових ігор (за необхідністю)
- Клінічні сценарії (за необхідністю)
- Електронний банк тестових завдань

11. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ДЛЯ КШ

1. Визначення груп крові і резус-фактора.
2. Обробка операційного поля.
3. Накласти турнікет при артеріальній кровотечі.
4. Пальцева зупинка артеріальної кровотечі.
5. ПХО рани.
6. Накласти тиснучу пов'язку
7. Накласти ізраїльський бандаж.
8. Провести туалет операційної рани.
9. Провести туалет гнійної рани.
10. Хірургічна антисептика рук.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Загальна хірургія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / [Лігоненко О.В., Чорна І.О., Хіміч С.Д. та ін.]; за ред. Я.С.Березницького, М.П.Захараша, В.Г.Мішалова, В.О.Шидловського. — Вінниця: Нова книга, 2018.- 344 с.
2. Загальна хірургія: підручник / [Лігоненко О.В., Зубаха А.Б., Хіміч С.Д. та ін.]; за ред. С.Д. Хіміча, М.Д.Желіби. * 3-є вид., переробл. і допов. - Київ: ВСВ «Медицина», 2018.- 608 с.
3. Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. I-III рівнів акредитації / за ред. В.І. Литвиненка. - 7-ме вид., випр. - К. : Медицина, 2017. - 424 с.
4. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч.посібник /Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар; за ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. – 3-є вид., переробл. і допов. — К.: ВСВ “Медицина”, 2017. – 600 с.
5. Гончарук В. В., Волкова О. В., Мельник В. М. Догляд за хворими (хірургія): підручник для студентів медичних коледжів та училищ. — Київ: ВСВ «Медицина», 2016. — 320 с.
6. Слонецький Б. І., П'ятикоп В. М. Загальна хірургія: підручник. — 3-тє вид., перероб. і доп. — Київ: ВСВ «Медицина», 2021. — 544 с.

Додаткова:

1. Нетяженко В.З., Шуліпенко І.М., Дідківська Л.А. Догляд за хворими (загальний і спеціальний з основами медсестринської техніки): підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації. – К.: Здоров'я, 2018. - 591 с.
2. Гнійні захворювання кисті // Лігоненко О.В., Зубаха А.Б., Чорна І.О., Шумейко І.А.,Стороженко О.В., Дігтяр І.І./ Полтава 2018 -126 с
3. Об'єктивний структурований клінічний іспит (ОСКІ-1). Практикум. За редакцією Скрипника І.М. / Гопко О.Ф., Петров Є.Є., Чорна І.О., Цвіренко С.М., Ярошенко Р.А. - Полтава 2019.

2. Основи догляду за хірургічними хворими: навчально-методичний посібник для студентів ВМНЗ ІV рівня акредитації / Шумейко І.А., Лігоненко О.В., Чорна І.О., Зубаха А.Б., Дігтяр І.І., Стороженко О.В. - Полтава, 2016. - 160 с. 15.
3. Амбулаторні хірургічні маніпуляції / за ред. Проф. Польового В.П., Шкваровського І.В., Желіби М.Д. – Чернівці: Медуніверситет, 2018. – 252 с.
4. Десмургія : навчальний посібник / О. О. Виноградов, М. О. Ропасва, О. І. Гужва, А. В. Радченко ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. – 80 с.
5. Шаповал С.Д. Гнійно-септична хірургія./Навчальний посібник. – Київ ВСВ «Медицина» - 2019 – 192 с.
6. Невідкладні стани в хірургії. /Навчальний посібник для медичних ВНЗ І—ІІІ рівнів акредитації МОЗ України/ К. Бобак, А. Бобак, В. Киретов - Київ ВСВ «Медицина» - 2017 – 560с.
7. Клименко М. О., Дубров С. О. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник. — Київ: ВСВ «Медицина», 2020. — 432 с.
8. Сестринська справа в хірургії: підручник / за ред. О. М. Ковальчука. — Вінниця: Нова книга, 2017. — 488 с.
9. Лисенко В. М., Чухрай І. В. Сестринська практика в хірургії: навчальний посібник. — Львів: Львівський національний медичний університет, 2019. — 280 с.
10. Клінічні протоколи з анестезіології та інтенсивної терапії / МОЗ України. — Київ, 2021. — 156 с.
11. Струтинський А. В., Коваль О. В. Невідкладна медична допомога: навчальний посібник. — Київ: Медицина, 2018. — 312 с.
12. General Surgery. Textbook for students of higher medical educational establishments / [Lihonenko O.V., Chorna I.O., Zubaha A.B., Khimich S.D et all.]; Edited by Prof. S.D. Khimich, Prof. M.D. Zheliba Kyiv AUS Medicine Publishing, 2019.- 608 p.
13. General Surgery. Textbook for students of higher medical educational establishments / [Lihonenko O.V., Chorna I.O. Khimich S.D et all.]; Edited by Prof. Ja.S.Bereznickij, M.P.Zacharash, M.P.Mishalov,. Vinnica: New book, 2019- 344 p.
14. Short practice of surgery. 24th edition.Vol.1.Edited by R.C.G.Russell, Norman S. Williams, Christopher J.K.Bulstrode. A member of the Hodder Headline Group. - London, 2018. – 738 p.
15. European Resuscitation Council. European Resuscitation Council Guidelines for Resuscitation 2021. — Brussels: ERC, 2021. — 120 p.
16. Smeltzer S. C., Bare B.* G., Hinkle J. L., Cheever K. H. Brunner & Suddarth's Textbook of Medical-Surgical Nursing. — 15th ed. — Philadelphia: Wolters Kluwer, 2022. — 2224 p.
17. Potter P. A., Perry A. G., Stockert P. A., Hall A. M. Fundamentals of Nursing. — 10th ed. — * St. Louis: Elsevier, 2020. — 1440 p.
18. Rothrock J. C. Alexander's Care of the Patient in Surgery. — 17th ed. — St. Louis: Elsevier, 2023. — 1248 p.

13. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://moz.gov.ua/> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / [American Medical Association](http://www.ama-assn.org)
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
6. <http://iss-sic.com/> - Міжнародна спільнота хірургів